

Commissie Maatschappij, 1 oktober 2007

SP-bijdrage in eerste termijn aan agendapunt 11, Initiatiefvoorstel criteria KORT

Inhoudelijke argumenten tegen het initiatiefvoorstel van het CDA, mede-ondertekend door LST, VVD, TSP, D66, TVP:

1. Het is niet waar dat KORT geen criteria hanteert: Het zijn er acht, te vinden op hun website.
2. Als deze criteria worden ingeruild tegen de normen en waarden van het CDA stort het hele kaartenhuis van KORT in elkaar want die criteria houden nauw verband met de visie van waaruit KORT werkt.
3. Die visie en werkwijze zijn het afgelopen jaar twee keer met de commissie besproken en er was alom instemming over, ook vanuit het CDA (nota bene dezelfde mevrouw Blomme die de indiener van het initiatiefvoorstel is). Volgens die criteria wordt naast het artistieke vakwerk ook gekeken naar en rekening gehouden met de plaats, het publiek, enz.. Dus zo heel marginaal zijn die criteria niet.
4. Maar als de normen en waarden van het CDA aangelegd gaan worden, is er helemaal geen marginale toetsing mogelijk: De bijbel, een blik theologen, god weet wat niet al zal te hulp geroepen worden om alle viezigheid te bedekken of te weren.
5. Bovendien draaien de indieners van het voorstel de boel om: Je subsidieert kunst en laat dan kenners beoordelen hoe en wat en waar. Je kunt dan niet zeggen dat bepaalde kunst die beantwoordt aan alle criteria je niet welgevallig is en dat je die dus niet wilt subsidiëren. Want dat komt dan inderdaad dichtbij het verbieden van *entartete* kunst, zoals Johan van den Hout in de laatste commissievergadering al zei.
6. Ook blijft staan dat mensen naar de rechter kunnen stappen als ze vinden dat bepaalde kunst echt niet kan. De verwijzing daarbij naar te verwachten effecten is onzin. Die effecten zijn niet meetbaar en niet voorspelbaar. Bovendien heeft kunst altijd al de taak en werking gehad om de zinnen en hersenen te prikkelen, zelfs die van CDA-ers.
7. Er zit nog een geweldige denkfout in het verhaal waar Mevrouw Blomme verwijst naar andere adviserende of beoordelende commissies: Ook Kort draagt namelijk een aantal projecten voor aan het College mét hun bijgeleverde toetsing aan de genoemde criteria. Het is aan het College om met ieder project wel of niet in te stemmen. Eerder wordt er niet mee begonnen.

Ook lopen de ondertekenende partijen weg voor hun controlerende taak: Waar ze menen dat het College ten onrechte instemt met het door de beoordeling gekomen project, kunnen ze het College ter verantwoording roepen.

SP – eerste weg links

SP afdeling Tilburg, Piushaven 29, 5017 AN Tilburg

T (013) 5802320 F (013) 5802318 E tilburg@sp.nl I www.tilburg.sp.nl

En na de inhoudelijke tegenargumenten kan de SP niet anders dan ook iets zeggen over de principiële kant van de bemoeienis van politici met kunst en cultuur:

Wat kunst moet doen, is tot nadenken stemmen, tot emoties prikkelen, mensen helpen betekenis te geven aan het leven en de wereld. Wat die betekenis is, kan voor iedereen verschillend zijn. Gelukkig maar. Want waren we het er niet allemaal over eens dat ieder mens bestaansrecht heeft, met al zijn eigenheden en eigenaardigheden? Dat betekent dat ieder mens er recht op heeft om zijn eigen betekenis te zoeken en te geven aan de wereld, aan het leven. Bestaansrecht voor elk mens betekent het recht voor elk mens om zich vrijelijk te uiten en op zoek te gaan naar uitingen die voor hem iets betekenen. Dus zal een rechtvaardige en gelijkwaardige samenleving ruimte moeten bieden aan expressie in alle soorten, maten en verschijningsvormen. En NIET alleen aan expressie die gebonden is aan de normen en waarden van één specifieke dominante groep mensen in die samenleving. We hebben dat ondermeer vastgelegd in de grondwet en in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, juist omdat we allemaal weten wat er gebeurt als je dat recht niet fundamenteel waarborgt. Dan krijgen we een samenleving waarin boekverbrandingen kunnen plaatsvinden of het affikken van "gedegeneerde" kunst. Alleen omdat die kunst is gemaakt door mensen met een boodschap die onwelgevallig is aan de autoriteiten. Autoriteiten die te stom zijn om de boodschap te begrijpen. Voor wie het zich niet wenst te herinneren noem ik het jaartal 1937, het jaar van de tentoonstelling door de nazi's van in hun ogen "*entartete Kunst*". Op die tentoonstelling hingen werken van Marc Chagall, Otto Dix, Wassili Kandinsky, Paul Klee, Edvard Munch, die na afloop goeddeels op de brandstapel kwamen. En in dat jaar ging het alleen nog maar om kunstwerken, kort daarna ging het om miljoenen mensen. En hoe gruwelijk dit voorbeeld ook is: De katholieken hebben er niet van geleerd blijkbaar. Want wat stond er vorige week in diverse Europese kranten: Aartsbisschop Keulen: "Niet-religieuze kunst is 'entartete Kunst'. Kardinaal Joachim Meisner, de aartsconservatieve aartsbisschop van Keulen, waarschuwde twee weken geleden in een toespraak in de Dom van Keulen tegen de "gedegeneerde cultuur". Deze uitspraak getuigt van zo weinig historisch én moreel besef dat zelfs de christen-democratische staatssecretaris van NoordRhein-WestFalen, waar Keulen ligt, er schande van sprak, en stelde dat deze bisschop niks begrijpt van kunst en cultuur.

Deze fundamentalistische bisschop is een Duitser en heeft hier dus veertig jaar geleden niet het zogenaamde Ezelsproces tegen Gerard Reve meegemaakt, als dat al een excuus zou zijn voor zijn onbenul. Maar de indieners van dit onzalige voorstel hebben die kans wel gehad. Dat proces wegens godslastering tegen Reve was zo essentieel voor het leerproces van Nederland als het gaat om het waarborgen van een beschaafde en tolerante samenleving, dat ik niet anders kan dan de essentie ervan voor te lezen:

En God Zelf zou bij mij langs komen in de gedaante van een éénjarige, muisgrijze Ezel en voor de deur staan en aanbellen en zeggen: 'Gerard, dat boek van je – weet je dat Ik bij sommige stukken gehuild heb?'

'Mijn Heer en mijn God! Geloofd weze Uw Naam tot in alle Eeuwigheid! Ik houd zo verschrikkelijk veel van U,' zou ik proberen te zeggen, maar halverwege zou ik al in janken uitbarsten, en Hem beginnen te kussen en naar binnen trekken, en na een geweldige klauterpartij om de trap naar het slaapkamertje op te komen, zou ik Hem drie keer achter elkaar langdurig in Zijn Geheime Opening bezitten... (Van het Reve, Nader tot U, 112-113)

'Wat is godsdienstvrijheid?' vroeg Van het Reve. Niet alleen het recht op een godsdienst en het recht om geen godsdienst aan te hangen, maar ook het recht 'om het geloof in het algemeen, of enige godsdienstige idee in het bijzonder, welke dan ook, te bestrijden en te bespotten'. Hoe nu kan deze 'spot' aan banden worden gelegd? Doordat in een wet is vastgelegd welke feiten strafbaar zijn. Volgens Van het Reve zijn 'smalend' en 'krenkend', alhoewel vaag, toch meetbaar. Wat godslastering betreft: 'om dat te kunnen vaststellen, zou men toch eerst moeten weten wat God is, of Hij bestaat, en dat weet, althans naar objectieve, controleerbare maatstaven, niemand. Het absurde van dit wetsartikel is aldus, dat het uitgaat – de ontwerper heeft het er indertijd nog uitdrukkelijk bij gezegd – van het bestaan van God, dus van een theologisch axioma' ('Pleitrede', 25). (<http://www.ziedaar.nl/article.php?id=288>)

Maar blijkbaar hebben de indieners van dit voorstel hier niks van geleerd. Wat volgt hierop, mevrouw Blomme en mede-ondertekenaars? Een voorstel om de moskee aan de Wandelboslaan af te breken omdat die architectonisch niet strookt met de uitgangspunten van de christelijke esthetiek? Ik weet er nog wel eentje: Een voorstel om Westpoint en andere fallussymbolen van het Tilburgse stadsbestuur op te blazen omdat Maria volgens de christelijke bijbel nooit sex heeft gehad met Jozef. Belachelijke voorbeelden misschien. Maar niet belachelijker dan dit voorstel. En waarom vraagt geen enkele christen zich ooit af wat het met mensen doet om in de westerse wereld constant te worden geconfronteerd met figuratieve, zeer plastische beelden van één van de meest gruwelijke religieuze symbolen die er bestaan: Christus aan het kruis? Waarom vindt het CDA het de normaalste zaak van de wereld dat ik gedwongen ben om aan mijn jonge kinderen te moeten uitleggen, als ik met hen langs de kruiswegstaties bij Peerke Donders loop, wat er met die man is gebeurd die bijna naakt en zieltoegend en met spijkers door zijn handen en voeten aan een houten martelwerktuig hangt?

De PvdA gebruikte grote woorden: "Al Qaida", "censuur", het CDA maakt mensen monddood, deze coalitiepartner zou een dubbel gezicht hebben en onbetrouwbaar zijn. Niet eenmaal werd dat geroepen, maar herhaaldelijk. En wat gebeurt er na een paar dagen? Niks meer! PvdA-woordvoerder Nol van Trier biedt hier het CDA zijn excuses aan voor de gebruikte bewoordingen!

PvdA en CDA menen beiden dat ze met dit politieke schijngevechtje zomaar weggomen, zonder al te heftige gevolgen. Maar wat de SP betreft speel je geen spelletjes met als inzet één van de meest fundamentele grondrechten en waarborgen van een menselijke samenleving. Als je dat toch doet –en dat is wat hier gebeurt- dan zien wij ons genoodzaakt om bij de behandeling van dit voorstel in de raad een strategie te kiezen waarbij beide spelers nog lelijk op hun neus kunnen gaan kijken. En natuurlijk, mevrouw Frenk van GroenLinks, zal ik dan ook meteen uitleggen wat ik daarmee bedoel: Dan zou het weleens kunnen dat de SP vóór dit voorstel gaat stemmen.